

ปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล
ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ : การวิเคราะห์ทอิกมาน
Consequences of Nursing Organizational Support
as Perceived by Professional Nurses :
A Meta-Analysis

สมฤทัย ผดุงพล* อารีวรรณ อ่วมตานี**

Somruethai Phadungphol, R.N.,* Areewan Oumtanee, R.N., Ph.D**

บทคัดย่อ

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัย ศึกษาความแตกต่างของคุณลักษณะงานวิจัย และศึกษาคำดัชนีมาตรฐานของปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลโดยใช้การวิเคราะห์ทอิกมาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ปรินูณานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2558 จำนวน 25 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่ แบบคัดเลือกงานวิจัย และแบบรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการของ Glass, McGaw and Smith ได้คำดัชนีมาตรฐานจำนวน 26 คำ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยตัวแบบอิทธิพลแบบสุ่ม Random Effects Model ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณลักษณะงานวิจัย พบว่า ด้านลักษณะทั่วไปส่วนใหญ่ เป็นปรินูณานิพนธ์ระดับปริญญาโท ที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมหาวิทยาลัยที่ผลิตมากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการบริหารการพยาบาล จำนวน 17 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 68 ในด้านปีที่พิมพ์เผยแพร่ พบว่า ผลิตในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2549 จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านเนื้อหาของงานวิจัย พบว่า ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการมากที่สุด จำนวน 24 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 96 และแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด จำนวน 14 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 56 และด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 21 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84 และงานวิจัยส่วนใหญ่มีคะแนนคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับสูง (ช่วงคะแนน 25 - 32) จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 52

* Student in Master of Nursing Science Program, Faculty of Nursing, Chulalongkorn University

E-mail: som_phadungphol@yahoo.com

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chulalongkorn University

2. ความแตกต่างของคุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ห่อภิมาณ พบว่า ปัจจัยระดับทีมมีค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานสูงที่สุด ($r = .576$) ได้แก่ ประสิทธิภาพของทีมการพยาบาล ($r = .576$) รองลงมา คือ ปัจจัยระดับองค์กร ($r = .542$) ได้แก่ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($r = .693$) และปัจจัยระดับบุคคล ($r = .521$) ได้แก่ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้า - ลูกน้อง ($r = .973$)

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ห่อภิมาณ ปัจจัยเชิงผล การสนับสนุนจากองค์กร

Abstract

The aims of this research synthesis were to analyze research characteristics, analyze variances among research characteristics and study the standard indices of the consequences of nursing organizational support by using the meta-analysis technique.

In all, 25 Thai studies conducted during 1999 - 2015 were recruited for the analysis. The instruments used in the study were a study-selection form and a data collection form. The instruments passed content validity testing by a panel of five qualified experts. All of the data were analyzed by using the meta-analysis method of Glass, McGaw and Smith, which obtained 26 standard indices. Data were analyzing by using the Random Effects Model - R program analysis. The findings were as follows :

1. Characteristics of researches, in terms of general characteristics. The majority of the studies was composed of master's thesis dissertations produced by various universities nationwide. Most had been published by the Faculty of Nursing, Chulalongkorn University. Most of the studies (17 studies; 68%) were published in the field of nursing administration and published during 2002 - 2006 (10 studies; 40%). In terms of research content, most of the sample group was composed of registered nurses in 24 studies (96%). Furthermore, the majority of sample sources in this study was in Bangkok and its surrounding provinces for 14 studies (56%). On research methodology, most of the studies were found to be based on correlational research designs (21 studies; 84%), and most of the research quality was high (13 studies; 52%).

2. Analysis of variances among research characteristics revealed the research methodology's sampling variables to have caused mean standard indices to differ with statistical significance at .05.

3. The meta-analysis results showed team level to have the highest mean index standard ($r = .576$) in the areas of nursing team effectiveness ($r = .576$), followed by the organization level ($r = .542$) such as learning organization ($r = .693$) and the individual level ($r = .521$) such as leader-member exchanges ($r = .973$).

Keywords : meta-analysis, consequence variable, organizational support

≡ ความเป็นมาและความสำคัญของ

ปัญหา

องค์การพยาบาลถือว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์การสุขภาพที่ใหญ่ที่สุดของโรงพยาบาลมีพันธกิจด้านบริการพยาบาล การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นองค์การที่มีบุคลากรเป็นจำนวนมากและมีการปฏิบัติงานหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนตลอด 24 ชั่วโมง การปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างทั้งด้านการบริหารการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาล โดยอยู่ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับบริการที่มีคุณภาพและพยาบาลสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด¹ องค์การพยาบาลทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านบริการพยาบาลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพให้สำเร็จตามเป้าหมาย ให้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายการให้บริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาล องค์การพยาบาลประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ ทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติการ ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการบริการแก่ผู้ป่วยครอบครัว และชุมชน มีบทบาทในการบริหารจัดการด้านบริการพยาบาลที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติแบบองค์รวม (Holistic care) ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด มีการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ควบคุมการจัดบริการ

พยาบาลโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์การให้มีความรู้ความสามารถตามสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินพันธกิจขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย สร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร ก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานและคงอยู่ในองค์การเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์การ¹ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการพยาบาล ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ พัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ทั้งการสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานทั้งในและนอกโรงพยาบาล เพื่อให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงพยาบาล รวมทั้งความคาดหวังของผู้ใช้บริการและสังคม

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับองค์การพยาบาล คือ การขาดแคลนพยาบาล พบว่า มีการลาออกจากวิชาชีพของพยาบาลที่มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี ในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 38.62 สถานการณ์การขาดแคลนพยาบาลถือเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากการขยายตัวของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของทั้งภาครัฐและเอกชน ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลหลายแห่งที่มีห้องผู้ป่วยแต่ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ เนื่องมาจากมีพยาบาลไม่เพียงพอ ผลการสำรวจอัตราส่วนของพยาบาลต่อประชากรเห็นชัดเจนว่าสถานการณ์

พยาบาลในประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง โดยอยู่ในสัดส่วน 1 ต่อ 423 ซึ่งน้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านอย่างในสิงคโปร์และมาเลเซียที่อยู่ในระดับ 1 ต่อ 250 และ 1 ต่อ 300 ตามลำดับ³ นอกจากนี้ยังพบว่าพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทยมีการทำงานเฉลี่ย 31 เวรต่อเดือน ในขณะที่พยาบาลในประเทศมาเลเซีย ประเทศบรูไน ทำงานเฉลี่ย 22 - 25 เวรต่อเดือน (เวรละ 8 ชม.) พยาบาลวิชาชีพในสิงคโปร์มีรายได้มากกว่าพยาบาลไทย 4 เท่า โดยไม่ต้องทำงานหนักเท่ากับพยาบาลไทย⁴ โดยสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการลาออกของพยาบาลวิชาชีพ คือ การไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการภาระงานที่เหมาะสม ได้แก่ ปริมาณงานมากเกินไป นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนในเรื่องการตอบแทนผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพได้รับค่าตอบแทนต่ำเมื่อเทียบกับภาระงาน งานหนักและงานบางอย่างไม่ตรงกับวิชาชีพ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเวลา เนื่องจากระบบการบริหารไม่ดี ไม่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ครอบครัว งานเครียด ขาดความมั่นคงในชีวิต ขาดโอกาสก้าวหน้าในงาน ลักษณะงานมีลำดับชั้นมาก มีความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องและการติดเชื้อ เกิดความเหนื่อยหน่ายในงาน ความรักและผูกพันต่อองค์กรต่ำ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เป็นต้น

ดังนั้นองค์การพยาบาลจำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์ที่จะรักษาบุคลากรไว้ด้วยนโยบายทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ดี มีความยุติธรรม อันจะส่งผลให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร เกิดความพึงพอใจ และรู้สึกผูกพันต่อองค์กร หากบุคลากรมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับองค์กรจะกระตุ้นให้กระบวนการลาออกเกิดขึ้น การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรด้านนโยบายและการได้รับการ

สนับสนุนจากผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน จะเห็นได้ว่าส่วนสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาการลาออกของพยาบาล และช่วยให้พยาบาลคงอยู่ในองค์กรมากขึ้น คือ การได้รับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพยาบาลให้ดีขึ้นและส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพยาบาลด้วย ดังนั้นการที่จะทำให้พยาบาลมีความกระตือรือร้นและทุ่มเทต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถนั้นย่อมเป็นสิ่งที่ทำนายสำหรับผู้บริหารในทุกระดับเป็นอย่างมากในการปรับปรุงกลยุทธ์เพื่อป้องกันการลาออกของพยาบาล รวมถึงภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังคนทางการพยาบาล ผู้บริหารต้องเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารทางการพยาบาลซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการอัตรากำลังพยาบาลให้มีความเหมาะสม เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพเป็นบุคลากรส่วนใหญ่ของโรงพยาบาล คือ มีจำนวน 1 ใน 3 ของบุคลากรทั้งหมดของโรงพยาบาล และมีหน้าที่โดยตรงในการรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยถึงร้อยละ 95 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงพยาบาลประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล² ซึ่งผู้บริหารทางการพยาบาลต้องตระหนักและสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในการทำงานของพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการที่จะทำให้พยาบาลมีความผูกพันในงาน ทำงานอย่างมีความสุขซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและคงอยู่ในองค์กรนำมาซึ่งการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

บทบาทผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ คือ ควรกำหนดนโยบายและสนับสนุนกลยุทธ์การสร้างเสริมแรงจูงใจเรื่อง

คำตอบแทน สนับสนุนส่งเสริมนโยบายการบริหาร การพยาบาลให้เป็นองค์การที่น่าอยู่ มีวัฒนธรรม มีความสร้างสรรค์ และสามัคคี เพิ่มกลยุทธ์การบริหารจัดการด้านความมั่นคงในงาน ซึ่งจะ สนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพมีความก้าวหน้าใน ตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารในหน่วยงานทุกระดับ สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการทำงาน สนับสนุน ส่งเสริม ให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในการ ทำงาน ผู้บริหารในหน่วยงานทุกระดับมีความ ยึดหยุ่นในการจัดตารางการทำงาน และ ผลประโยชน์ต่างๆ ด้วยความยุติธรรมเพื่อให้เกิด ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิต ครอบครัวของพยาบาลวิชาชีพ⁴ ผู้บริหารทางการ พยาบาลต้องปรับเปลี่ยนระบบทางการบริหารจาก ระบบการควบคุมไปสู่ระบบการสร้างทีมงาน ร่วมทำงานแบบทีมอย่างเต็มความรู้ความสามารถ เชื่อใจ รับฟังความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ ส่งเสริมให้มีความสามัคคี และมีความผูกพันมั่นคง ต่อองค์การ การบริหารองค์การพยาบาลจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อนโยบาย การ เปลี่ยนแปลง และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ด้านสุขภาพ ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาล จำเป็นต้องมีสมรรถนะในการบริหารรูปแบบใหม่ และเป็นนักบริหารมืออาชีพ ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มี บทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดของ องค์การมากที่สุด

จากการทบทวนงานวิจัยการสนับสนุน จากองค์การพยาบาลในประเทศไทยที่สืบค้นได้จาก รายงานวิจัย และรูปเล่มวิทยานิพนธ์ พบว่า เป็น การศึกษาการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล จำนวน 30 เรื่อง ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยเชิงผลเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล เช่น ความสำเร็จใน วิชาชีพ การปฏิบัติงานของพยาบาล ความผูกพัน ในงาน 2) ระดับทีม ได้แก่ ประสิทธิภาพของทีมการ

พยาบาล และ 3) ระดับองค์การ เช่น การสร้างสรรค์ งานในองค์การพยาบาล ความเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวยังไม่ มีข้อสรุปที่ชัดเจนเนื่องจากการวิจัยที่ผ่านมา มี ความหลากหลายของผลการวิจัย ทำให้ผลการวิจัย เหล่านี้ถูกนำมาใช้เฉพาะกลุ่มที่ถูกนำมาศึกษา ไม่ สามารถนำไปใช้อ้างอิงในกลุ่มประชากรได้ ดังนั้น หากมีการนำผลการวิจัยเหล่านี้มาสังเคราะห์โดย ใช้กระบวนการที่เชื่อถือได้ มีความเป็นปรนัย จะ ส่งผลให้เกิดประโยชน์และคุณค่าอย่างมาก ซึ่ง วิธีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ หรือ Meta-analysis ซึ่งในประเทศไทยจะเรียกว่า การ วิเคราะห์ห่อภิมาณ อาศัยวิธีการทางสถิติในการ ค้นหาคำตอบที่เป็นคำตอบของปัญหาจากงานวิจัย หลายๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน หรือเป็นการ นำงานวิจัยประเภทเดียวกันมาหาข้อสรุปอย่างมี ระบบโดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อให้ได้ผลการวิจัย ที่มีความกว้างขวาง ลุ่มลึก⁵

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะนำ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงผลของการ สนับสนุนจากองค์การพยาบาลมาทำการสังเคราะห์ โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาปัจจัยเชิง ผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล จำนวน 30 เล่ม ผู้วิจัยจึงนำมาหาข้อสรุปถึงปัจจัยเชิงผล ของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล วิธีการ วิเคราะห์ดังกล่าวนี้ให้ข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ จากงานวิจัยที่มีอยู่เดิม เป็นการนำงานวิจัยที่มีอยู่ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และผลที่ได้รับ ยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจโดยเฉพาะผู้บริหาร ทางการพยาบาลในการนำผลการวิจัยไป ประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในหน่วยงาน และองค์การพยาบาล

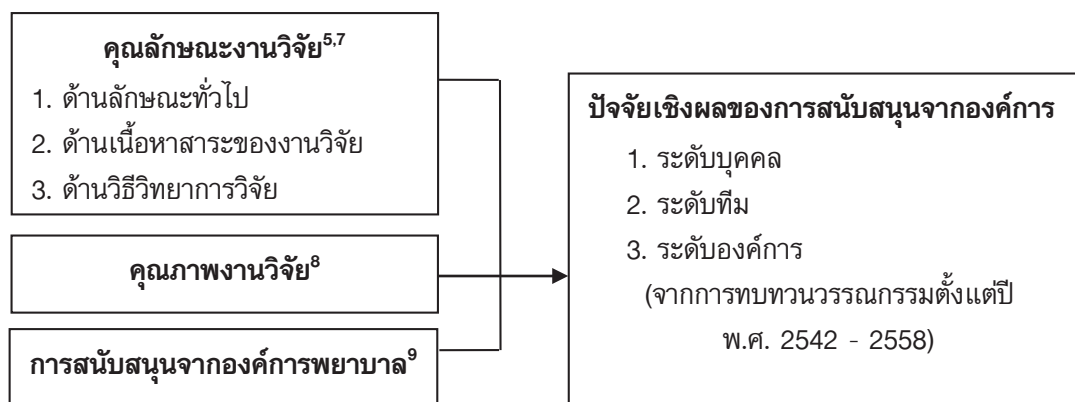

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย
3. เพื่อศึกษาคำดัชนีมาตรฐานของปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการอธิบายงานวิจัยปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลครั้งนี้ถูกพัฒนาขึ้นโดยอาศัยข้อค้นพบจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาบูรณาการกัน ประกอบด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามซึ่งจะถูกประมาณค่าด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถ้อยคำให้ได้ว่าดัชนีมาตรฐาน ที่เรียกว่า ขนาดอิทธิพลหรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Effect size) ซึ่งจะถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรตามในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ โดยมีตัวแปรต้น ประกอบด้วย ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ด้านลักษณะทั่วไป ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย นอกจากนี้ นงลักษณ์ วิรัชชัย⁵ ได้ทำการศึกษาก่อนหน้านี้พบว่า ตัวแปรคุณภาพงานวิจัยเป็นตัวแปรปรับที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานในการวิจัยด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรคุณภาพงานวิจัยมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ด้วย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ของ Glass, McGaw and Smith⁶ ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวสามารถเขียนแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์งานเชิงสหสัมพันธ์ที่ศึกษาปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล และเป็นงานวิจัยที่มีค่าสถิติเพียงพอที่จะสามารถนำมาคำนวณหาค่าดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และเป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษายกในประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2558

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ปริญญาโทในระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลในประเทศไทย และมีหลักฐานปรากฏ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2558 จำนวน 25 เรื่อง โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เป็นปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ ที่ศึกษาการสนับสนุนจากองค์การ และเป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ด้วยภาษาไทย
2. เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ พหุการณ การวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเปรียบเทียบที่มีค่าสถิติ t , F หรือ X^2
3. เป็นงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในห้องสมุดหรือฐานข้อมูล หรือตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้

จากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีปริญญาโท หรือวิทยานิพนธ์ จำนวน 25 เรื่อง ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด และผู้วิจัยได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบบันทึกงานวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบคัดเลือกงานวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบคัดเลือกรายงานวิจัยของศิริวิทยา คงอยู่¹⁰ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกงานวิจัยเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วยเกณฑ์การคัดเลือก จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล ประเภทของงานวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ค่าสถิติที่รายงานในการศึกษา คุณภาพเครื่องมือวิจัย และสรุปผลการคัดเลือกงานวิจัยเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยบูรณาการแนวคิดการประเมินการวิจัยของ นางลักษณ วิรัชชัย และคณะ⁸ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพงานวิจัยแต่ละเล่มที่นำมาศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะสำคัญที่นำมาใช้ประเมินคุณภาพงานวิจัยครอบคลุมในด้านวิธีวิทยาการวิจัยทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่ ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัย การนิยามศัพท์ กรอบแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะการนำเสนอการแปลผล การแปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีลักษณะ

เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และสูงสุดเท่ากับ 4 รวมคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยค่าคะแนนแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก ระดับ 3 หมายถึง ดี ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง ระดับ 1 หมายถึง ไม่ดี ระดับ 0 หมายถึง ไม่ดีอย่างยิ่ง

การแปลผลคะแนนคุณภาพงานวิจัย เมื่อให้คะแนนคุณภาพงานวิจัยครบทุกข้อแล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินทุกข้อมาหาผลรวม ได้เป็นคะแนนคุณภาพงานวิจัยของแต่ละเรื่อง หลังจากนั้นแบ่งระดับคะแนนคุณภาพงานวิจัยทั้ง 25 เล่ม ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับต่ำที่สุด	หมายถึง	ระดับคะแนนที่ได้ระหว่าง	0 - 8 คะแนน
ระดับต่ำ	หมายถึง	ระดับคะแนนที่ได้ระหว่าง	9 - 16 คะแนน
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ระดับคะแนนที่ได้ระหว่าง	17 - 24 คะแนน
ระดับสูง	หมายถึง	ระดับคะแนนที่ได้ระหว่าง	25 - 32 คะแนน
ระดับสูงที่สุด	หมายถึง	ระดับคะแนนที่ได้ระหว่าง	33 - 40 คะแนน

สำหรับแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้บันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย ผลการวิจัย และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยปรับปรุงมาจากแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัยของ ศิริบุญญา คงอยู่¹⁰ และนงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ⁸ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะงานวิจัย ประกอบด้วย 20 ข้อ ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่องานวิจัย ประเภทของงานวิจัย หน่วยงานที่ผลิต แหล่งที่ได้มาของงานวิจัย แหล่งทุนวิจัย ปีที่พิมพ์ เผยแพร่ จำนวนผู้วิจัย ลักษณะของงานวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา กลุ่มประชากร ขนาดกลุ่มประชากร แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง สังกัดของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐานการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ กรอบแนวคิดการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ศึกษา ปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

ส่วนที่ 3 ตารางบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เป็นตารางสำหรับบันทึกค่าขนาดสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยถือเกณฑ์ตามการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80

การตรวจสอบความสอดคล้องในการบันทึก (Inter-rater reliability) ผู้วิจัยทดลองใช้แบบบันทึกข้อมูลจากรายงานการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยนำงานวิจัยที่คัดเลือกมาเป็นตัวอย่าง จำนวน 9 เรื่อง มาบันทึกและประเมินความสอดคล้องในการบันทึก ส่วนในด้านการประเมินคุณภาพงานวิจัยได้นำมาหาความสอดคล้องในการประเมินและแปลผลการประเมินตามวิธีการของ Cooper และ Hedges¹¹ ดังนี้

$$IR \text{ (Inter-rater Reliability)} = \frac{\text{จำนวนข้อของการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่สอดคล้องกัน}}{\text{จำนวนข้อของการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั้งหมด}}$$

การแปลผลการประเมิน โดยดูจากค่า IR ดังนี้

IR < 0.40	แสดงว่า	การประเมินคุณภาพงานวิจัยไม่สอดคล้องกัน
IR 0.40 - 0.59	แสดงว่า	การประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันเล็กน้อย
IR 0.60 - 0.74	แสดงว่า	การประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันดี
IR > 0.74	แสดงว่า	การประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันดีมาก

ในการหาค่าความสอดคล้องของคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยแปลผลการประเมินที่สอดคล้องจากการให้คะแนนของผู้วิจัยที่ตรงกันกับอาจารย์ที่ปรึกษา ± 1 ช่องคะแนนได้ผลการหาค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั้ง 9 เรื่อง ได้เท่ากับ 0.93 ซึ่งอยู่ในระดับสอดคล้องกันดีมาก⁷

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สํารวจรายชื่อปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลเป็นตัวแปรต้น จากบริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ ThaiLIS, ThaiJo, e-theses เป็นต้น ภายใต้คำสำคัญ คือ “การสนับสนุนจากองค์การ, Organizational support, Perceived organizational support และ พยาบาล” และจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์และบทคัดย่องานวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ และฐานข้อมูลบทความวารสาร

2. ติดต่อห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือหน่วยงานต้นสังกัดของรายงานวิจัย เพื่อขอยืมหรืออัดสำเนาปริญญานิพนธ์ และมีงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเข้า จำนวน 25 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.33 จำนวนงานวิจัยที่คัดออก จำนวน 4 เรื่อง คือ ไม่สามารถหาตัวเล่มฉบับสมบูรณ์ได้ และเป็นงานวิจัยที่ไม่มีการรายงานค่าสถิติที่เพียงพอสำหรับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.67

3. อ่านงานวิจัยเพื่อจับประเด็นที่สำคัญเบื้องต้น และบันทึกลงในแบบคัดเลือกรายงานวิจัย เพื่อตรวจสอบว่ามีเนื้อหาสาระครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้ พบว่า งานวิจัยทั้ง 25 เรื่อง มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าสถิติเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์ห่อภิมาณ และเป็นการศึกษาในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพระดับต่างๆ

4. การลงรหัสบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 9 เรื่อง เพื่อประเมินความสอดคล้องในการบันทึก และประเมินคุณภาพงานวิจัย

5. เมื่อได้ค่าความสอดคล้องในการบันทึกอยู่ในเกณฑ์แล้ว ผู้วิจัยอ่านงานวิจัยที่เหลือโดยละเอียดด้วยตนเองครั้งละ 1 เรื่อง และประเมินคุณภาพงานวิจัยตามแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

6. อ่านงานวิจัยโดยละเอียดเป็นครั้งที่ 2 และบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะ และผลการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ป้องกันการเกิดอคติในการรวบรวมข้อมูล (Publication bias) โดยการสืบค้นงานวิจัยปฐมภูมิอย่างครบถ้วน และพยายามสืบค้นงานวิจัยที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์ นำมาประเมินด้วยวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ Funnel plot¹² การใช้ Funnel plot ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Effect size (แกนนอน) กับ Standard Error ซึ่งเป็นตัวบอกความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ของงานวิจัยที่ได้จากขนาดตัวอย่าง

กับขนาดประชากรของแต่ละการศึกษา (แกนตั้ง) โดยมีแนวคิด คือ งานวิจัยปฐมภูมิที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน การศึกษาที่มีขนาดตัวอย่างน้อยกว่าย่อมมีผลลัพธ์ที่แม่นยำน้อยกว่าการศึกษาที่มีขนาดตัวอย่างมากกว่า ดังนั้นค่าผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยขนาดเล็กจึงควรมีการกระจายรอบๆ แกนตั้งกลางเท่าๆ กัน โดยแกนตั้งกลางนี้ คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ห่อภิมานนั่นเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย ด้านลักษณะทั่วไป ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ จำนวน และร้อยละ

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย โดยใช้สถิติ t-test เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล ตามวิธีการของ Glass, McGaw and Smith⁶

3. การหาค่าดัชนีมาตรฐานของปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล แบบถ่วงน้ำหนักด้วยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการแปลงค่าสถิติทดสอบ t, F และ X^2 เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) และคำนวณค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานแบบถ่วงน้ำหนักด้วยขนาดของกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. ทดสอบความแตกต่างของค่าดัชนีมาตรฐานของปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล จำแนกตามตัวแปรปัจจัยและตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยการทดสอบด้วยสถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. หาค่าดัชนีมาตรฐานเมื่อข้อมูลอยู่ในรูปของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะทำการแปลงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยวิธีการแปลงค่าของฟิชเชอร์ซี (Fisher's Z transformation) ทดสอบความไม่เป็นเอกพันธ์ (Heterogeneity test) ของค่าดัชนีมาตรฐานของงานวิจัย โดยการประเมินด้วยการใช้แผนภาพ Forest plot และการประเมินด้วยวิธีสถิติทดสอบ Q และระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้การวิเคราะห์เพื่อรวมผลของค่าสถิติที่ได้จากผลการวิจัยด้วยตัวแบบอิทธิพลแบบสุ่ม (Random effect model) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม R สำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาน

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านคุณลักษณะทั่วไป พบว่า เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมหาวิทยาลัยที่ผลิตมากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาบริหารการพยาบาล จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16 ในด้านปีที่พิมพ์เผยแพร่ พบว่า ผลิตในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2558 แต่ปีที่มีการพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด คือ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2549 จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40

1.2 ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย พบว่า ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการ จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 96 และศึกษาในกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4 แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56 โดยกลุ่มตัวอย่างมาจากโรงพยาบาลรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56 ซึ่งทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลเป็นทฤษฎีของ Eisenberger ทั้งหมด ในส่วนของตัวแปรที่ศึกษาปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล พบว่า ปัจจัยเชิงผลที่ศึกษามี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล มีจำนวนงานวิจัยมากที่สุด คือ จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมา คือ ระดับองค์การ มีจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16

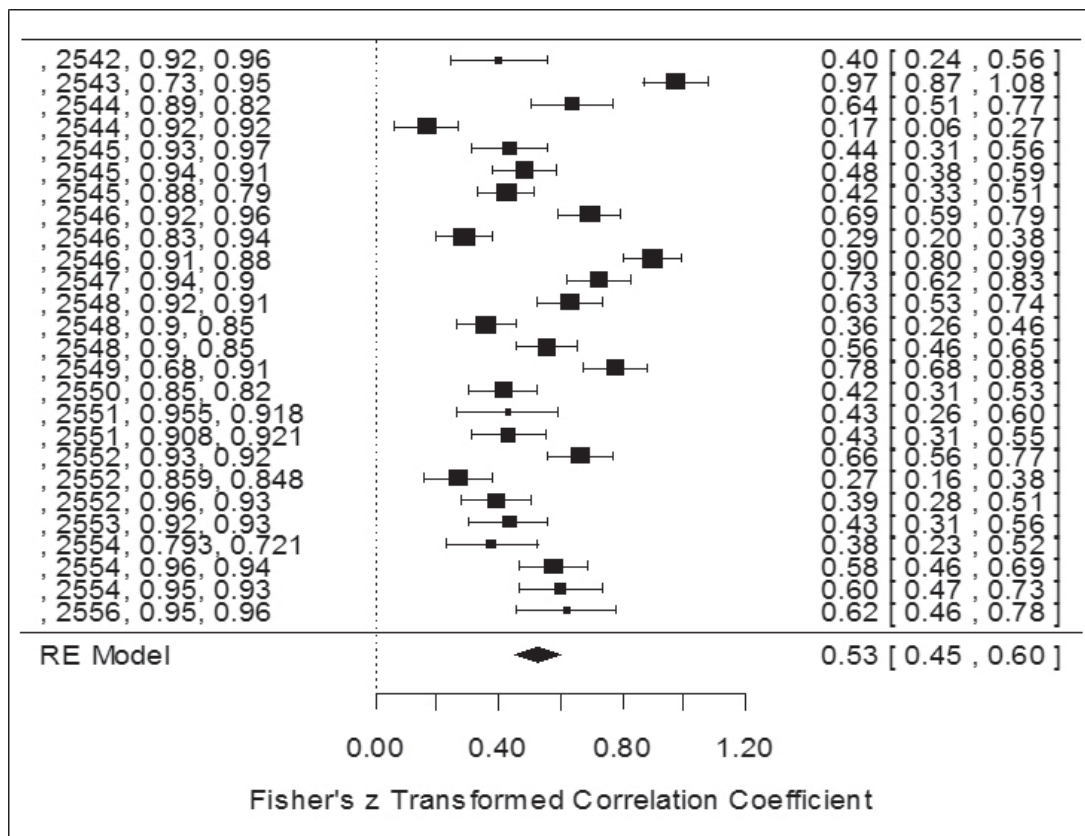
1.3 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 84 มีการตั้งสมมติฐานแบบทางเดียวมากที่สุด จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52 งานวิจัยทั้งหมดมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 315 คน (143 - 472 คน) ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนมากที่สุด จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44 ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดตัวแปรการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล มีค่าตั้งแต่ 0.68 ถึง 0.96 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดตัวแปรปัจจัยเชิงผล มีค่าตั้งแต่ 0.72 ถึง 0.97 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 - 3 สัปดาห์ จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56 และใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56 ในส่วนของคะแนนคุณภาพงานวิจัย พบว่า มีคะแนนตั้งแต่ 24 ถึง 36 คะแนน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.12 คะแนน) โดยเมื่อแบ่งงานวิจัยตามคะแนนคุณภาพงานวิจัยออกเป็น 5 ระดับ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มีคะแนนคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับสูง (ช่วงคะแนน 25 - 32 คะแนน) จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย

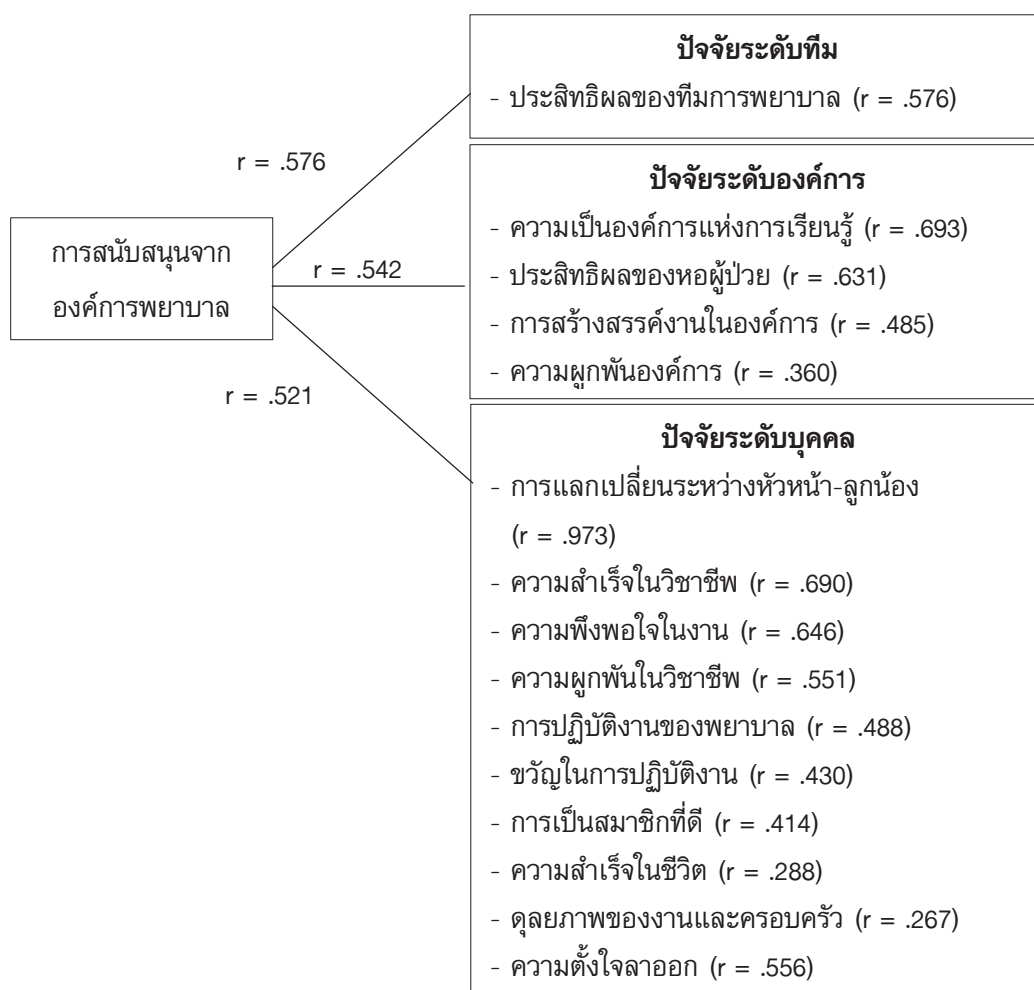
คุณลักษณะงานวิจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์			TOH**	p-value	t	p-value
	k	r	SD				
สถิติทดสอบความสัมพันธ์							
(1) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	22	.503	.180	.072	.791	-1.398	.175
(2) อื่นๆ/หลายวิธีรวมกัน	4	.646	.241				
ปีที่พิมพ์เผยแพร่							
(1) ตีพิมพ์ก่อนปี พ.ศ. 2550	15	.563	.227	4.333	.048**	1.303	.206
(2) ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550	11	.473	.123				
ลักษณะของงานวิจัย							
(1) เชิงสหสัมพันธ์	22	.503	.180	.072	.791	-1.398	.175
(2) เชิงสหสัมพันธ์และพยากรณ์	4	.646	.241				
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง							
(1) สุ่มแบบต่างๆ	23	.541	.199	4.762	.039**	3.141	.004***
(2) ไม่สุ่ม	3	.402	.027				
แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง							
(1) กรุงเทพมหานคร	15	.550	.228	2.293	.100	.774	.446
(2) ภูมิภาคต่างๆ	11	.491	.132				
จำนวนตัวแปรต้น							
(1) 1 - 2 ตัวแปร	13	.470	.115	6.221	.020**	-1.502	.151
(2) มากกว่า 2 ตัวแปร	13	.580	.239				
ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล							
(1) 1 - 3 สัปดาห์	17	.515	.164	2.556	.123	-.379	.708
(2) มากกว่า 3 สัปดาห์	9	.545	.247				
การตั้งสมมติฐาน							
(1) กำหนดสมมติฐาน	20	.514	.169	1.050	.316	-.529	.602
(2) ไม่กำหนดสมมติฐาน	6	.562	.272				
จำนวนเครื่องมือวิจัย							
(1) 1 - 4 ชุด	17	.503	.187	.005	.945	-.805	.428
(2) มากกว่า 4 ชุด	9	.567	.205				
สังกัดของกลุ่มตัวอย่าง							
(1) สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	15	.552	.145	1.354	.256	2.935	.074
(2) สังกัดอื่นๆ	11	.408	.105				

แผนภาพที่ 2 Forest plot แสดงภาพรวมของปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

จากแผนภาพที่ 2 พบว่า ผลของงานวิจัยแต่ละเรื่องจะมีค่าคล้ายกัน คือ ค่า point estimate หรือเครื่องหมายสี่เหลี่ยมทั้งหมดอยู่ทางขวาของเส้น no effect แสดงว่า งานวิจัยแต่ละเรื่องที่น่าสนใจมีค่าเฉลี่ยดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีค่าเป็นบวก ส่วนเส้นตรงที่ลาดเอียงที่อยู่บนเครื่องหมายสี่เหลี่ยม คือ เส้นแสดงขอบเขตบนและขอบเขตล่างของค่า z ที่ความน่าจะเป็นประมาณ .95 และเมื่อลากเส้นตรงผ่านสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนซึ่งคือค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐาน พบว่า มีงานวิจัยที่อยู่นอกขอบเขตบนและขอบเขตล่างของค่า z ที่ความน่าจะเป็นประมาณ .95 แสดงว่าอาจมีความแตกต่างของผลจากงานวิจัยเกิดขึ้น

3. ปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล มีจำนวนค่าดัชนีมาตรฐานทั้งสิ้น 26 ค่า มาจากปัจจัยเชิงผล 3 ด้าน คือ ปัจจัยระดับบุคคล มีจำนวนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ 21 ค่า รองลงมา คือ ปัจจัยระดับองค์การ มีจำนวนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 4 ค่า และปัจจัยระดับทีมมีจำนวนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 1 ค่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานของแต่ละปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล โดยปัจจัยระดับทีมมีค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานสูงสุด ($r = .576$) รองลงมา คือ ปัจจัยระดับองค์การ ($r = .542$) และปัจจัยระดับบุคคล ($r = .521$) ตามลำดับ

แผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงผลด้านต่างๆ กับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงผลของการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล

คุณลักษณะของงานวิจัยที่นำมาศึกษารวมทั้งสิ้น 25 เรื่อง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะทั่วไป ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย

1.1 คุณลักษณะงานวิจัยด้านลักษณะทั่วไป พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมหาวิทยาลัยที่ผลิตมากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาบริหารการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 68 ทั้งนี้เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา¹⁴ และเป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดคณะพยาบาลศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา

ในหลายสาขาการพยาบาลมายาวนาน นับตั้งแต่ พ.ศ. 2510 ดังนั้นจึงน่าจะส่งผลให้ทีมงานวิจัยที่ เกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์การมากที่สุด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาล โดยตรง และเป็นงานวิจัยของคณะพยาบาล ศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลเป็น ส่วนใหญ่ นอกจากนี้การศึกษาในหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษาล้วนเป็นหลักสูตรที่ต้องมีการ ทำวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งทำให้มีการทำวิจัยมาก ดังนั้นงานวิจัยที่ปรากฏ ส่วนมากจึงเป็นงานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วน หนึ่งของการศึกษามากกว่าการทำวิจัยในหน่วยงาน

1.2 คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหา สารของงานวิจัย พบว่า ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 96 เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการมี จำนวนมากที่สุดใ้องค์การพยาบาล และในการ บริหารงานผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญ อย่างยิ่งกับผู้ปฏิบัติงานในการให้การสนับสนุน ผู้ปฏิบัติงานซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการให้การ สนับสนุนนั้นจะส่งผลดีต่อทั้งผู้ปฏิบัติงาน คือ ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงาน และมี คักยภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น และยังส่งผลต่อ องค์การพยาบาล คือ ผลการปฏิบัติงานบรรลุ เป้าหมายขององค์การและยังช่วยเพิ่มความยึดมั่น ผูกพันต่อองค์การด้วย ดังนั้นพยาบาลประจำการ จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดในทางการศึกษา การสนับสนุนจากองค์การพยาบาล แต่จะสังเกตเห็น ว่าการศึกษาการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลใน ระดับผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน จากการ สังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีส่วนน้อยที่มี การศึกษาการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล โดยตรง ซึ่งผู้บริหารถือเป็นตัวจักรสำคัญในการ ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนงานต่างๆ ในองค์การ

หากผู้บริหารไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การ พยาบาลอย่างเหมาะสม ก็ย่อมส่งผลต่อการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยการสนับสนุน จากองค์การพยาบาลเฉพาะกลุ่มพยาบาลระดับ ผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น¹⁵

1.3 คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธี วิทยาการวิจัย พบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัย เชิงพรรณนา มักมีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งเมื่อ พิจารณาจากงานวิจัยแต่ละเล่มแล้ว จะมีการ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร หรือกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปแล้วจึงทำ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็น ตัวแทนที่ดีของประชากร โดยพบว่า มีงานวิจัย เพียงร้อยละ 12 ที่ศึกษาจากประชากรทั้งหมด เนื่องจากขนาดกลุ่มประชากรน้อย และวิธีการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดใ้ในรายงานการวิจัย คือ การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คิดเป็น ร้อยละ 44 ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง มากกว่า 1 วิธี โดยผสมผสานระหว่างวิธีสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ การสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งกลุ่ม¹⁶ เพื่อทำให้กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้มี คุณลักษณะตรงตามคุณลักษณะประชากร มากที่สุดและเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของ คุณลักษณะงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย

สำหรับผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง ของคุณลักษณะงานวิจัย พบว่า ตัวแปร คุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐาน แตกต่างกัน คือ ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้าน วิธีวิทยาการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นกระบวนการ

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยไม่คำนึงว่าตัวอย่างแต่ละหน่วยมีโอกาสถูกเลือกมากน้อยเท่าไร ทำให้ไม่ทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือก การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้ไม่สามารถนำผลที่ได้อ้างอิงไปยังประชากรได้ แต่มีความสะดวกและประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่า สำหรับการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากเนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ เป็นการสุ่มหน่วยตัวอย่างจากประชากร โดยมีเงื่อนไข คือ ทราบจำนวนประชากรทั้งหมด ประชากรทั้งหมดมีโอกาสที่จะถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้การใช้วิธีการสุ่มที่เหมาะสม เพื่อให้หน่วยตัวอย่างมีโอกาสถูกสุ่มเท่าเทียมกัน และใช้วิธีประมาณค่าพารามิเตอร์ที่เหมาะสม เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยสามารถกำหนดโอกาสที่หน่วยตัวอย่างแต่ละหน่วยถูกเลือก ทำให้ทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือก การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้สามารถนำผลที่ได้อ้างอิงไปยังประชากรได้ ซึ่งสำหรับงานที่วิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิปรายในครั้งนี้มีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) เป็นส่วนใหญ่ และมีจำนวนหนึ่งที่ใช้การศึกษาจากประชากรทั้งหมด ทำให้มั่นใจได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์สามารถอ้างอิงไปยังประชากรได้ และยังสามารถให้ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีมาตรฐานมีความน่าเชื่อถืออีกด้วย¹⁷

3. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานของทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสนับสนุน

จากองค์การพยาบาล โดยปัจจัยระดับทีมมีค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานสูงสุด ($r = .576$) รองลงมา คือ ปัจจัยระดับองค์การ ($r = .542$) และปัจจัยระดับบุคคล ($r = .521$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยเชิงผลระดับทีมที่มีค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ ประสิทธิภาพของทีมการพยาบาล ($r = .576$) เนื่องจากการที่พยาบาลวิชาชีพพบว่าได้รับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลจะทำให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความสนใจยินดี กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สร้างผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าจนเป็นความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากการที่พยาบาลวิชาชีพได้รับการสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง จึงเกิดเป็นความรู้ความสามารถ และพัฒนาความรู้ความสามารถสู่การปฏิบัติงานเป็นความสำเร็จ นั่นก็คือ บรรลุประสิทธิผลของหอผู้ป่วยนั่นเอง โดยการให้สนับสนุนจากองค์การพยาบาลในด้านต่างๆ ได้แก่ การเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่และการทำงาน การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล การเอื้อสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสืบค้นข้อมูล การได้รับคำตอบแทนที่เหมาะสม การได้รับการยกย่องชมเชยเมื่อมีผลการปฏิบัติงานที่ดีเด่น โดยมีการจัดสวัสดิการให้ทัดเทียมกับหน่วยงานของภาครัฐ การจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและยืดหยุ่นให้ช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาหรือข้อขัดแย้งกับผู้ให้บริการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนางานของทีมเป็นอย่างมากทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงาน ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและตั้งใจให้ปฏิบัติงานในองค์การให้นานที่สุด

โดยการสนับสนุนจากองค์กรนั้นจะช่วยทำให้บุคคลปรับตัวได้เหมาะสมนำไปสู่การมีพฤติกรรมการทำงานที่ดีในองค์กร กระตุ้นและจูงใจให้สมาชิกใส่ใจกับการทำงานของทีมและรักษาความเป็นทีมจนเป้าหมายของทีมบรรลุผลสำเร็จ¹³

รองลงมา คือ ปัจจัยระดับองค์การ ได้แก่ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ($r = .693, p < .001$) โดยพบว่า การที่ฝ่ายการพยาบาลให้การสนับสนุนพยาบาลวิชาชีพในการช่วยเหลือและส่งเสริมด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน การได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง การใส่ใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดี และการเห็นคุณค่าของผลงาน จะส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความเชื่อมั่น มีการพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาตนเองและพัฒนาองค์การให้องค์การมีความก้าวหน้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำให้ผลการปฏิบัติงานขององค์การมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การสนับสนุนจากองค์กรส่งผลโดยตรงต่อองค์การพยาบาล โดยการที่องค์การพยาบาลให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร การได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองและงาน การได้รับการดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ในครอบครัว และสังคม การได้รับความปลอดภัยในงาน และการสนับสนุนทางการเสริมสร้างกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้พยาบาลมีการปรับวิธีการทำงานเพื่อเป็นการตอบสนององค์การ ช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย⁹ นอกจากนี้ ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วย การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย เนื่องจากการที่ผู้บริหารทางการพยาบาลให้การสนับสนุนด้านการอบรมความรู้ ทักษะความชำนาญใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนางาน และการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

จะทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ทำให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพ เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาองค์การ เมื่อพยาบาลวิชาชีพรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือและส่งเสริมในด้านต่างๆ ที่ฝ่ายการพยาบาลให้การสนับสนุนทั้งในด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน การได้รับโอกาสในการพัฒนา การใส่ใจเกี่ยวกับการเป็นอยู่ที่ดีและการเห็นคุณค่าของผลงาน ย่อมส่งผลให้พยาบาลเกิดความเชื่อมั่น มีการพัฒนาความรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การรับรู้ว่าการได้รับการสนับสนุนจากองค์กรจะทำให้บุคคลเกิดความสมัครใจ ยินดีกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สร้างผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าจนเป็นความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากบุคคลได้รับการสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ จึงเกิดเป็นความรู้ความสามารถ และพัฒนาความรู้ความสามารถสู่การปฏิบัติงานเป็นความสำเร็จ นั่นก็คือ บรรลุประสิทธิผลของหอผู้ป่วยนั่นเอง⁹

ส่วนปัจจัยเชิงผลที่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลน้อยที่สุด คือ ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้า - ลูกน้อง ($r = .973, p < .001$) สามารถอธิบายได้ว่า การแลกเปลี่ยนเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลประจำการที่เกิดขึ้นและการตอบสนองซึ่งกันและกัน โดยการที่หัวหน้าหอผู้ป่วยแสดงความไว้วางใจ การมอบหมายงานพร้อมอำนาจความรับผิดชอบ ตลอดจนการนิเทศงาน พร้อมทั้งการให้อิสระในการปฏิบัติงาน การชื่นชมผลการปฏิบัติงาน การให้คุณค่าในการสนับสนุนความก้าวหน้าในตำแหน่ง การสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ในส่วน

ของพยาบาลประจำการเมื่อได้รับการมอบหมายงานที่ชัดเจน มีอิสระในการปฏิบัติงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นผลให้พยาบาลประจำการสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลประจำการที่มีในระดับสูง จะได้ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุผลสำเร็จของการให้การพยาบาล และเกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ตัวแปรความสำเร็จในวิชาชีพ ผลการวิเคราะห์ พบว่าการสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากความสำเร็จในวิชาชีพเป็นปัจจัยระดับบุคคล นอกจากองค์การจะให้การสนับสนุนแล้วยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นร่วมด้วย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น สำหรับการสนับสนุนจากองค์การในครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่ก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่ดี มีความยินดี และกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อองค์การต้องให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน สนับสนุนด้านโอกาสที่จะได้รับการพัฒนา ใส่ใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร เห็นคุณค่าของผลงานที่บุคลากรปฏิบัติ มีการให้รางวัล หรือการยกย่องชมเชยในผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับพยาบาลวิชาชีพที่จะเรียนรู้ และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และมีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อตอบสนององค์การ¹⁸ และสำหรับตัวแปรความพึงพอใจในงาน จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การย่อมจะมีความพึงพอใจในงานสูงด้วย เนื่องจากการสนับสนุนจากองค์การเป็นการ

แลกเปลี่ยนระหว่างองค์การกับผู้ปฏิบัติงาน ถ้าผู้ปฏิบัติงานรับรู้ว่าการให้การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนการพัฒนาตนเอง สนับสนุนให้มีความก้าวหน้า เห็นคุณค่าในการปฏิบัติงาน ยกย่องชมเชย คำนึงถึงความปลอดภัย ความเพียงพอของเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงาน มีการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือความรู้สึกพึงพอใจ เต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และตอบสนององค์การด้วยความพยายามที่จะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย หรือความสำเร็จสูงสุด¹⁹

≡ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของทีมมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นการบริหารยุคใหม่

2. จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของทีมการพยาบาลมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรให้การสนับสนุนในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของพยาบาลแต่ละคน รวมถึงสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปฏิบัติงานทุกคนในทีม เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์การมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนางานของทีมเป็นอย่างมากทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

3. จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรให้การสนับสนุนพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

การได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ เฉพาะทางวิชาชีพ เป็นต้น เนื่องจากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าองค์กรพยาบาลมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการสร้างองค์การให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสำเร็จในวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลควรให้การสนับสนุนบันไดแห่งวิชาชีพ (Career path) เพื่อแสดงเส้นทางความก้าวหน้าในสายวิชาชีพอย่างชัดเจน เนื่องจากการที่พยาบาลผู้ปฏิบัติงานมีการรับรู้ต่อความสำเร็จในวิชาชีพการพยาบาล จะส่งผลให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจในวิชาชีพ ก่อให้เกิดผลผลิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ตลอดจนพึงพอใจในตัวเองอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การได้รับคำยกย่องชมเชยและเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ตลอดจนการได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ส่งผลให้พยาบาลทำงานได้อย่างมีความสุข เกิดความพึงพอใจในวิชาชีพและคงอยู่ในวิชาชีพต่อไป ดังนั้นความสำเร็จในวิชาชีพการพยาบาลจึงเป็นเสมือนพลังที่สำคัญของพยาบาลและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในองค์การพยาบาล

5. จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการแลกเปลี่ยนระหว่างหัวหน้า - ลูกน้อง ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลควรสร้างองค์การพยาบาลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลวิชาชีพ และการตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยการที่หัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องแสดงความไว้วางใจ การมอบหมายงานพร้อมอำนาจความรับผิดชอบ ตลอดจนการ

นิเทศงาน พร้อมทั้งการให้อิสระในการปฏิบัติงาน การชื่นชมผลการปฏิบัติงาน การให้คุณค่าในการสนับสนุนความก้าวหน้าในตำแหน่ง การสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ในส่วนของพยาบาลวิชาชีพเมื่อได้รับการมอบหมายงานที่ชัดเจน มีอิสระในการปฏิบัติงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นผลให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพยาบาลวิชาชีพ ส่งผลให้ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานเกิดการทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุผลสำเร็จของการให้การพยาบาล และเกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงผลระดับทีม และระดับองค์การเป็นจำนวนค่อนข้างน้อย จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงผลระดับทีม และระดับองค์การมากขึ้น เช่น องค์การที่มีความเป็นเลิศทางการพยาบาล เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการของผู้บริหารการพยาบาล หรือเป็นแนวทางให้ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถนำมาพัฒนาแนวทางในการให้การสนับสนุนพยาบาลให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ได้ โมเดลปัจจัยเชิงผลกับการสนับสนุนจากองค์การพยาบาล ได้แก่ ปัจจัยระดับทีม ระดับองค์การ และระดับบุคคล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรนำโมเดลที่ได้นี้ไปวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ (Path analysis) เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

3. จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ยังมีการศึกษาการสนับสนุนจากองค์การ

พยาบาลในระดับผู้บริหารทางการพยาบาลเป็น
จำนวนน้อย จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในพยาบาล
วิชาชีพระดับผู้บริหารองค์การ เช่น หัวหน้าหอ
ผู้ป่วย หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล เป็นต้น เนื่องจาก

ผู้บริหารทางการพยาบาลเหล่านี้เป็นบุคคลสำคัญ
ในการดำเนินงานของหน่วยงานและพัฒนาแนว
ทางการให้การสนับสนุนของพยาบาลระดับ
ปฏิบัติการ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งในการ
ทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Srisatitnarukul B. Leadership and strategic management in nursing organization for the 21st Century. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2007. (in Thai).
2. Srisuphan W, Sawaengdee K. Recommended policy-based solutions to shortage of registered nurses in Thailand. Thai Journal of Nursing Council 2012;27(1):5-12. (in Thai).
3. Vittayasuporn C. Nursing crisis and challenges in Thailand for AEC. Bangkokbiz News. 2012;p.27. (in Thai).
4. Tangchatchai B, Siritarungsri B, Sripunworasakul S, Rungkawat V. Factors predicting job retention of professional nurses at the northeast regional hospitals, Ministry of Public Health. Thai Journal of Nursing Council 2011;26(4):43-54. (in Thai).
5. Wiratchai N. A Meta – analysis. Bangkok : Chulalongkorn University Press ; 1999. (in Thai).
6. Glass GV, McGaw B, Smith ML. Meta-analysis in social research. Beverly Hills: Sage Publication; 1987.
7. Wiratchai N, Wongvanich S. A synthesis of research in education using meta-analysis and content analysis. Bangkok : Printing and binding Charoenphol; 1998. (in Thai).
8. Wiratchai N, Ruengtragul A, Jetchamnongnuch W, Pornprasertmanit S, Kedcham A, Pranompont S, et.al. The report examines the research on quality education Thailand : meta-analysis. Bangkok: Chulalongkorn University ; 2009. (in Thai).
9. Eisenberger R, Hunyington R. Perceived organizational support. Journal of Applied Psychology. 1986;71(3):500-7.
10. Kongyoo S. A meta-analysis on antecedent variables of nurses' quality of working life. [Master's Thesis, Faculty of Nursing]. Chulalongkorn University ; 2014. (in Thai).

11. Cooper H, and Hedges LV. The handbook of research synthesis. New York: Russel Sage; 1994.
12. Ioannidis PA, Trikalions AT. An exploratory test for an excess of significant findings. Clinical Trials 2007;(4)3:243-53.
13. Brown R, Condor S, Mathews A, Wade G, Williams J. Explaining intergroup differentiation in an industrial organization. Journal of Occupational Psychology. 1986;59(4):273-86.
14. Wichagarn R. An analysis of master theses in nursing in Thailand from academic year 1974 to 1984. [Master's Thesis, Faculty of Education]. Chulalongkorn University ; 1987. (in Thai).
15. Khunthar A, Kedcham D, Sawaengdee K, Theerawit T. Job transfers amongst registered nurses in Thailand. Thai Journal of Nursing Council 2013;28(3):19-31. (in Thai).
16. Srisatitnarakul B. The methodology in nursing research. 3rd ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press; 2004. (in Thai).
17. Vanitbuncha K. Statistical Analysis for Decisions. 4th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press; 1999. (in Thai).
18. Jeenkool P. Relationships between personal factors, achievement motivation, organizational support, and career success of professional nurses, governmental university hospitals. [Master's Thesis, Faculty of Nursing]. Chulalongkorn University; 2004. (in Thai).
19. Panuwatsuk M. Relationships between working factors, participative leadership of head nurse, organizational support, and job satisfaction of staff nurses, hospitals under the jurisdiction of the Department of Medical Services, Bangkok Metropolitan Administration. [Master's Thesis, Faculty of Nursing]. Chulalongkorn University; 2003. (in Thai).